

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 180

Maribor, četrtek 9. avgusta 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifi

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ob mrtvaškem odru Stjepana Radića

Truplo balzamirano — Pogreb v nedeljo, ob 10. dopoldne — Udeležba vlade, narodne skupščine in vladnih poslanskih klubov odklonjena

Smrt hrvatskega tribuna

Maribor, 9. avgusta.

Stjepan Radić je mrtev. Sinoči, ob 8.55, ga je v njegovi vili v Zagrebu po težki bolezni zadela kap. Prebolel je sicer težko rano, katero mu je zadala morilčeva krogla v narodni skupščini, nastale pa so kasneje komplikacije in opešalo mu je zlasti srce. Zaman so bili vsi napori prvovrstnih specialistov, da bi ga ohranili pri življenju. Tragična usoda je hotela, da je zločin, izvršen dne 20. junija nad hrvatskim narodom v narodni skupščini, dosegel svoj namen in je Pavlu Radiću in dr. Basaričku sledil sedaj še Stjepan Radić v večnost.

S smrtjo Stjepana Radića je izgubil hrvatski narod nedvomno enega svojih največjih sinov, čegar ime ostane z zlatimi črkami zapisano v povestnici hrvatskega naroda. Bil je oboževanec, miljenec svojega naroda. In to po vsej pravici. Stjepan Radić je bil namreč posebljenost, pravo vtelesenje hrvatske duše, izraz vsega hotenja, hrepenenja, snovanja in trpljenja svojega naroda v zadnjih desetletjih. Pravi ljudski tribun, ki mu je bilo vdano ljudstvo naravnost z otroško ljubeznijo. Iz njegovih oči je odsevala sanjavost, sentimentalnost, iz njegovega glasu je odmevala sedaj otožnost, sedaj hrepenenje, sedaj zopet veselje, zmagovalje, — kakšni so pač bili dnevi hrvatskega naroda. Stal mu je vedno ob strani in narod mu je bil zato vdani z dušo in telesom. V srcu in duši mehak in dostopen za vsako pošteno in pravično stvar, sanjav in sentimentalni tudi kot politik, vedno pa neizprosni in dosledni v boju za stremeljenja in hotenja hrvatskega naroda.

Viharno je bilo vse njegovo življenje, vzbarna in vihrava je bila čisto tudi njegova politika. Kdor je skušal rkaniti niega, tega je gotovo ukanil tudi on. Če se je čutil prevarjenega, je takoj obračunal z vsakim in pri tem ni bil izbirčen niti v besedah niti v dejanjih. Blagor in dobrobit hrvatskega naroda mu je namreč vedno lebdil pred očmi. Kakor pa je bil na eni strani neizprosni v borbi z nasprotniki, tako je znal na drugi strani ceniti vsakega poštenega zaveznika. V tem slučaju je smatral prevaro za podlost, nevredno poštenega človeka. Zvestoba za zvestobo, ramo ob rami, zmagati ali pasti.

In Stjepan Radić je padel. Padel je na vrhuncu svoje moči, ko je še doživel veliki dan, veliki dan združenja vseh hrvatskih sil, Hrvate in Srbe ter napredne Slovence v prečanskih pokrajinah združene v enem samem mogočnem taboru pod njegovim vodstvom, z istim geslom: V boj za resnično enakopravnost in enakovrednost vseh treh plemen v Jugoslaviji.

Koncepcija njegove politike je bila globoka in visoka. Dasi izraziti predstavnik hrvatskega naroda, je imel obenem pravo slovansko dušo, ki je sanjala in stremela na konstruktivnem

ZAGREB, 9. avgusta. Vse mesto je zavito v črnino, trgovine in javni lokali zaprti, vse delo počiva. Opolnoči so najprej zadoneli zvonovi katedrale, takoj nato pa je pričelo odmevati iz stolpov vseh cerkev. Nekaj trenutkov kasneje je bil že ves Zagreb na ulici in množice so se v dolgih povorkah pomikale proti Pantovčaku, kjer je v svoji vili izdihnil pred par urami svojo dušo genijalni voditelj hrvatskega naroda. Boječ se nemirov, je pojačena policija vso noč patrolirala po mestu na kolesih in konjih. Pripravljeno je bilo za vsak slučaj tudi orožništvo.

Ob 2. ponoči je bil poklican kipar prof. Valdec, ki je posnel pokojnikovo smrtno masko. Posnetek je izborno uspel in bo maska še tekom današnjega dne izgotovljena ter odliht pozitiv v mavcu. Ob 6. zjutraj so prenesli truplo iz zgornjih v spodnje prostore in je bila v navzočnosti sodne komisije izvršena obdukcija. Po raztelesenju je zdravnik prof. dr. Jurak izjavil novinarjem: »Radićeva smrt je nastopila vsled oslabelosti srca na posledicah zmaščenenosti. Sladkorna bolezen, ki je bila radi rane pojačena, je zavzela izredno težke oblike. Direktne gnojenja vsled rane in operacije ni bilo. Trebušna votlina je bila popolnoma čista in rana lepo zaceljena.«

Ob 9. dop. so pričeli Radićevo truplo balzamirati in je bilo delo ob 2. pop. gotovo. Pri obdukciji in balzimiranju je bilo ugotovljeno, da so tehtali Radićevi možgani 1420 g. Ob 4. pop. bo truplo prepeljano v Seljački dom, kjer bo postavljeno v veliki dvorani na mrtvaški oder.

ZAGREB, 9. aprila. Od 10—12.30 se je vršila seja poslovnega odbora KDK pod predsedstvom Svetozarja Pribičevića, o kateri je bil izdan sledeči komuniké:

»Poslovni odbor Kmečko-demokratske koalicije je na svoji današnji seji sklenil, da se bo vršil pogreb njegovega nenadomestljivega predsednika v nedeljo, 12. avgusta, ob 10. dop. izpred Seljačkega doma. Natančnejši raspored in podrobnosti pogreba se še objavijo. Danes ob 4. pop. bo Radićevo truplo brez posebnih svečanosti prepeljano iz njegove vile v Seljački dom. Poslovni odbor KDK je dalje razpravljal o vrašanju kritja pogrebni stroškov. Po naročilu vlade je zagrebški veliki župan zaprosil za informacijo, ali bi KDK pristala na to, da se izvrši pogreb na državne stroške. Poslovni odbor je to ponudbo odklonil ter sporočil, da ne želi, da bi

sožitju vseh Slovanov. Bil je Hrvat, Jugoslovan, Slovan in Vseslovan.

Stjepan Radić je mrtev. Tragika njegove smrti je tem občutnejša, ker je moral zapustiti svoj narod ravno v času, ko se je zopet zbirajo nad njim težki viharji, ko ga je potreboval bolj kakor kedaj prej. Vsi pošteni Jugoslovani žalujejo ob njegovem mrtvaškem odru, vse obdajajo temne slutnje, vse preveva strah za bodočnost.

se udeležili pogreba niti zastopniki vlade, niti narodne skupščine, niti zastopniki vseh onih strank, ki po 1. avgustu še sodelujejo v okrvavljeni skupščini. Dalje je bilo sklenjeno, da se pozovejo vsi poslanci KDK na plenarno žalno sejo poslanskega kluba, ki bo v soboto dopoldne v Zagrebu. Obenem bo na tej seji sprejet proglas na narod povodom Radićeve smrti. Truplo bo začasno položena v grob v arkadah na Mirogoju, kjer počivata tudi Pavle Radić in dr. Gjuro Basariček, pozneje pa bo zgrajena posebna grobnica. Poslanski klub KDK bo položil na krsto venec, okrašen z hrvatsko, slovensko in srbsko trobojnico z napisom: »Svojemu nepozabnemu predsedniku in narodnemu velikanu Kmečko-demokratske koalicije.«

BEOGRAD, 9. avgusta. Povodom Radićeve smrti je imel danes dopoldne ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o ukrepih, ki jih smatra vlada za potrebne za vzdržanje reda in miru. Ker se je seja zelo zavlekla, se seja narodne skupščine, sklicana za 9. uro, še niti ob 11.30 uri ni pričela.

BEOGRAD, 9. avgusta. Prosvetni minister dr. Grol je odredil, da morajo po vsej državi vse osnovne, srednje in visoke šole razobesiti žalne zastave v znak žalosti nad smrtjo Stjepana Radića, ki je bil precej časa prosvetni minister.

BEOGRAD, 9. avgusta. Na včerajšnji protest muslimanov pri Ljubi Davidoviću radi sklepa imunitetnega odbora, da se zahtevi preiskovalnega sodnika po izročitvi poslancev Tome Popovića in Dragotina Jovanovića ne ugotovi, je bila na pritisk Davidovića sklicana danes ponovna seja odbora, o kateri je bil izdan sledeči komuniké: »Današnja seja je bila nadaljevanje včerajšnje. Včeraj je bila ob gotovih članov izražena želja, naj bi se skušalo dobiti od preiskovalnega sodnika pojasnila o gotovih momentih preiskave. Ker je bilo to med tem že izvršeno, je pristopil imunitetni odbor k rešitvi glavnega vprašanja in se je danes soglasno postavil na stališče, da je treba Tomo Popovića in Dragotina Jovanovića izdati sodišču ne glede na to, ali obstoja njihova krivda ali ne, ali so podani dokazi ali ne.«

BEOGRAD, 9. avgusta. V narodni skupščini, ki je bila otvorjena šele opoldne, je imel podpredsednik dr. Kujundžić dolg posmrtni govor za Radićem, ki ga je proslavljalo kot enega največjih borcev za jugoslovansko državo. Seja je bila nato takoj zaključena in sklicana prihodnja za jutri dopoldne z dnevnim redom: Nadaljevanje debate o vladni deklaraciji.

Stjepan Radić je padel v borbi za enakopravnost hrvatskega in slovenskega naroda. Dal je svojemu narodu vse: delo, svoje sposobnosti, vse svoje moči. Na žrtveniku naroda leži sedaj še njegovo okrvavljeno mučeniško telo, nad Jugoslavijo pa plava njegova poštena slovanska duša. Da bi očuvala domovino vseh pretečih nevarnosti!

Nekaj reminiscenc na Radića

Bilo je pred približno 35 leti. Kot mali dijaki smo se udeleževali v velikih počitnicah raznih naših dijaških prireditelj po Slovenskih goricah, v Primorju in Podravju. Imeli smo svoje pevske in tamburaške zборе, s katerimi smo nastopali. Ob priliki vsake prireditve pa smo imeli tudi konference, na katerih se je razpravljalo o raznih vprašanjih, so se vrstile deklamacije in podobno. Pot nas je večkrat zanesla tudi med sosede Hrvate in neko nedeljo smo imeli tak dijaški sestanek na hrvaški strani v bližini Ormoža. Takrat se je pojavil med nami tudi Stjepan Radić, ki leži danes v Zagrebu na mrtvaškem odru. Mlad dečko, krog 23 let z nasmehom na obrazu, živahen, poln domislekov. Poznala se mu je že takrat velika načitanost in za njegova leta globoko poznavanje raznih vprašanj. V svojem nagovoru je ujal misel na misel, njegova beseda je plemenela ljubezni do vsega Slovanstva, čegar bodočnost je risal v najlepših barvah.

Ko sem se pozneje posvetil novinarskemu in političnemu delu, me je pred priločno 23. leti vodila nekoč pot tudi skozi hrvaško Zagorje. Čujem, da ima Stjepan Radić, ki je takrat že snoval kasnejšo mogočno svojo seljačko stranko, neke v bližini Klanjca kmečko zborovanje. Bila je deževna nedelja. V vasi sem raveltel na skupine kmečkega ljudstva in med nje je čez nekaj časa prispel človek, priprosto oblečen, bos, čevlje je nosil na palici čez ramo. In je govoril. Mirno, tiho, le tu in tam mu je beseda švignila hitreje in se mu je glas povzdignil. Govoril je o kmečki grudi, o materji zemljici, o veselju in težavah kmečkega stanu, o slogi, ki je potrebna za kmečko ljudstvo, o potrebi izobrazbe in še mnogo drugega. Vsaka njegova beseda je dihala ljubezni do ljudstva in je segala do srca ljudstva. To je bilo v časih, ko je danes pokojni Stjepan Radić širil ideje svoje stranke, ko je gradil prve temelje njene, in nisem se nikdar čudil, da je stranka, katere kasnejši veliki vodja je znal vplivati s tako sugestivnostjo in agitatorično sposobnostjo, naraslo v tako mogočno gibanje.

Takrat, ko je zidal in hodil od kraja do kraja, od vasi do vasi, ga je poslušalo tu nekaj desetlin, tam morda stotina, rekje morda že par stotin. Od takrat je narasla stranka v mogočno reko. Videl sem ga po dolgem času prvič zopet let, na prvem velikem zboru Kmečko-demokratske koalicije v Zagrebu. Desetletiči po ogromni večini kmečkega naroda so poslušali. Stjepan Radić je govoril po večinah s tihim glasom, tako da ga je bilo le v najbližji bližini dobro razumeti. Od časa do časa se je njegov glas nekoliko dvignil. Toda, ko sem gledal to nepregledno množico v ogromni dvorani in na galerijah nenavadnih dimenzij, sem občutil eno: ves ta narod, če tudi ne čuje njegovega glasu, zlasti daleč tam v ozadju, razume svojega voditelja, ve, kaj mu govori iz duše v dušo, zaupa mu in vzklika mu navdušeno. In kakor nekoč na malem kmečkem sestanku v zagorski vasi, tako je Stjepan Radić tudi tu pred masami naroda pesniško slikal lepoto narave, lepoto in dobroto matere zemljice, katero je ljubil ravno tako globoko, kakor njegov hrvaški seljak.

Tako in takega se danes spominjam Stjepana Radića, ko me je pretresla vest o njegovi smrti. Bodi velikemu možu večna slava in večen spomin!

V.S.

Leon Štukelj — olimpijski prvak na krogih

NAŠ SOMEŠČAN LEON ŠTUKELJ JE DOSEGEL VČERAJ V AMSTERDAMU SVETOVNO PRVENSTVO V TELOVADBI NA KROGIH. — JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA VRS TA TRENUTNO NA TRETJEM MESTU.

Jugoslovanski sokolski savez v Ljubljani je prejel sinoči iz Amsterdama brzajavko naslednje vsebine:

V krogih in na konju vodijo Švicarji, na drugem mestu so češkoslovaški, na tretjem jugoslovanski Sokoli. Štukelj je šampion na krogih.

Takšen je torej rezultat prvega dne olimpijske telovadbe, ki se je pričela včeraj in se nadaljuje danes ter zaključuje jutri v petek zvečer. Tekmovanje za svetovno prvenstvo v telovadbi se udeležuje letos enajst držav s po 8 telovadci, in sicer: Anglija, Finska, Francija, Holandska, Belgija, Italija, Luksemburška, Češkoslovaška, Amerika, Jugoslavija in Švica. CSR in našo državo zastopata vrsti najboljših Sokolov.

Včeraj, prvi dan tekmovanja, so bile na sporedu obvezne in poljubne vaje na konju na šir z ročaji in na krogih. V skupni klasifikaciji so dosegli v gornjih disciplinah prvo mesto Švicarji, drugo češkoslovaški Sokoli in tretje jugoslovanski Sokoli. Svetovni šampionat v telovadbi na krogih je dosegel ponovno Leon Štukelj, naš someščan, sodnik na mariborskem okrožnem sodišču. Seveda je končni plama vrst, kakor tudi posameznikov odvisen od uspehov današnjega in jutrišnjega dne; vendar so uspehi naših Sokolov na olimpijadi sijajni, saj samo sokolska telovadba rešuje ime naše države na IX. olimpijadi, potem ko nam ni nabena druga sportna panoga prinesla olimpijskega naslova.

Odkritje spominske plošče Simonu Cvahte-ju pri Mali Nedelji

Mala Nedelja je dne 5. tm. na prav lep način proslavila odličnega šolnika, pok. Simona Cvahte-ja, ki je kot nadučitelj in šolski ravnatelj ter prijatelj ljudstva plodonosno deloval tamkaj od l. 1884. do 1920. V dobi 36 let je razširil dvorazredno šolo najprej v tri-, potem l. 1903. pa v petrazrednico. Že l. 1886. je s pičlim številom narodno probujenih mož: Božič Anton st., Mihalič Andrej in Slana Lovro ustanovil bratno društvo, ki je s časopisi in društveno knjižnico širilo prosveto in narodno zavednost. Društvo se je l. 1913. prerodilo v »kmeško bralno društvo«, l. 1920. pa preobrazilo v »narodno-kulturno društvo«, ki ima danes svoj društveni dom, okrog 1300 knjig broječo knjižnico, agilni gledališki odsek, kinematografski odsek, pevski in tamburaški zbor, godbo na pihala ter odsek za poljudno-poučna predavanja. V okvirju svojega obširnega narodno-prosvetnega programa društvo prav plodonosno deluje; glede na splošno ljudsko prosveto so Malonedeljčani danes nekako prvaki lepe Priekije.

Pokojni Cvahte je bil učitelj — vzgojitelj naroda z dušo in s srcem; svojemu vzvišenemu poklicu se je posvetil z ljubeznijo in vnemo. Umel je poučevati zanimivo in temeljito, zato pa je imel odlične uspehe. Bistroumne učence je posebej in brez nagrade vso svojo službeno dobo pripravil za sprejemne izpite na srednje šole ozir. v učiteljske; vsled tega šteje malonedeljska župnija veliko število izšolanih ljudi, ki zavzemajo danes ugledna mesta v državnih, deloma tudi v privatnih službah. — Generacije, ki jih je vzgojil v svoji šoli in so ostale doma, so narodno zavedne in dokumentirajo priznanja vredno splošno izobrazbo in omiko. Vrhovno geslo njegovega poklica je bilo: preganjati duševno temo! — V šolskem vinogradu, ki ga je vzorno obnovil na ameriški podlagi, ter v drevesnici je poučeval dečke uspešno v vinarstvu in sadjarstvu. Med učiteljstvom je vsled svoje modrosti v govoru ter vsled svojega vedno dobro premišljenega dejanja in nehanja imel posebno, eminentno veljavo; zato ga je opetovano volilo zastopnikom svojih interesov. — Njegovo gostoljubno hišo so radi posečali inteligentije od preprostega dijaka do najvišjega civilnega ali vojaškega dostojanstvenika; z vsakomur je znal navezati duhovito konverzациjo. — Z ljudstvom je gojil prijazne stike ter mu bil v vsaki priliki dobrohoten svetovalec in pomočnik v besedi ali v dejanju. Svoj in stanovski ugled je vselej in povsod skrbno čuval, zato pa je užival pri ljudstvu izredno spoštovanje in ljubezen. S poukom in z lastnim najboljšim zgledom je blagodejno vplival na mladino, ki mu je bila iskreno vdana. S svojo izrazito osebnostjo in s svojim kremenitim, čistim značajem je skušal tako rekoč prekvasiti Malonedeljčane, in to mu je v splošnem tudi uspelo; za nje je živel in delal, — njihov ostane še dolgo — v najboljšem spominu.

V znak hvaležnosti do pokojnika so dali zastopniki malonedeljskega naroda vzdigniti na šoli mramorno spominsko ploščo s primernim napisom; odkritje te plošče se je vršilo minulo nedeljo prav slovesno. Sešlo se je veliko število bivših njegovih učencev-inteligentov, mnogo odličnih gostov, prijateljev pokojnika in množica domačega ljudstva. Ob pol 9. dop. je šla povorka šolarjev in odrastlih na pokopališče; godba vrlo delavnega učitelja g. Preloga je svirala na pihala narodne žalostinke. Ob grobu se je v imenu zbranega naroda poklonil manom pokojnika višji finančni svetnik g. M. Spindler. Ko sta gda duhovnika opravila zaдушni obred, je moški zbor odpel »Vigred«. Povorka se je vrnila k starodavni cerkvi iz l. 1547; po cerkvenem opravilu se je odkrila spominska plošča. O tej priliki so okrog 1500—2000 glav broječi množici govorili: višji fin. svetnik g. Spindler o Cvahtejevih zaslugah splošno, šol. upravitelj g. Mavrič o življenju in delovanju pokojnika, šol. upravitelj g. Hren pa se je kot zastopnik UJU, poverj. Ljubljana, zahvalil Malonedeljčanom, ki so s tem činom počastili ne samo pok. Cvahteja, ampak tudi ves učiteljski stan. Po vsakem govoru so se razlegali spontani Slava! klici nepozabnemu Cvahteju. Starodavni laški kostanj pred cerkvijo ter njegova sturovična sosedna lipa sta nemo zrla na to že tretje imenitno slavje pri Mali Nedelji; prvo je bilo namreč odkritje spomenika Ant. Kremplu l. 1896., drugo pa odkritje spomenika dr. J. Razlagu l. 1926.

Zasluge pok. Andr. Senekovića je naš pesnik-pisatelj Ks. Meško izrazil v naslednjem: »V plodno prst si sejaj svoje moške moči, v srca mlada in živa. Zdaj počivaš. Spi mirno! Vsa živa tvoja je njiva; kljuje setev, sad bogat zori.« Tako lepo priznanje velja v polnem obsegu tudi pok. Cvahteju; zato je zaslužil spominsko ploščo, malonedeljski narod pa se je svojemu zaslužnemu šolniku častno oddolžil.

Nameravani shodi KDK

in sicer v soboto 11. tm. zvečer v Studentih ter shoda v nedeljo 12. tm. v Št. Janžu in Račju odpadejo radi nedeljskega pogreba g. Stepana Radića. Kdaj se bodo vršili, sporočimo naknadno. — Poslovni odbor KDK za mariborsko oblast.

Tudi oblast zgradi stanovanjsko hišo!

Že delj časa so se ukvarjali na mariborskem oblastnem odboru z mislijo od pomoči stanovanjski bedi v Mariboru s tem, da zgradi oblast za namesčence svojih uradov novo stanovanjsko hišo. Ta prepotrebna namera je dobila sedaj že konkretnije oblike in je bil na tokovi seji občinskega odbora že odobren proračun in so bili sprejeti načrti za novo stanovanjsko hišo, ki jo bodo zgradili na vogalu Gregorčičeve in Strassmajerjeve ulice.

Mariborski in dnevni drobiš

Usem narodnim Slovincem v Mariboru in okolici

Ob smrti velikega voditelja v borbi za enakopravnost vseh delov naroda in države, velikega sina hrvatskega naroda, predsednika KDK g. Stepana Radića, je dolžnost vseh narodnih Slovincov, da pokažemo, da sočustvujemo in da smo z bratskim hrvatskim narodom eno v njegovi težki žalosti, ter da damo svoji žalosti tudi v Mariboru in bližnji okolici izraza z izobešenjem žalnih zastav. Naj ne bo nobene hiše narodnega Slovence v Mariboru in okolici, raz katero bi te dni ne vihrala žalna zastava! Proslavimo spomin Stepana Radića! — Poslovni odbor KDK za mesto Maribor in bližjo okolico.

Prvi vtisi Radićeve smrti v Mariboru

Stepan Radić ni bil Mariboru tujec. Decembra l. 1925 je imel velik šhod v mariborskem Narodnem domu. Pozneje pa je prišel v svojstvu prosvetnega ministra na inšpekcijo naših prosvetnih ustanov. Rad je prišel v Maribor in oni, ki so takrat imeli priliko biti v neposredni bližini velikega tribuna človečanstva in maru, — se nanj spominjajo s sozami sirote ob očetovem grobu...

Sinoči še Maribor ni dosti vedel o smrti velikega sina domovine. In še oni, ki so to zvedeli, niso tega verjeli. Še-ta, ko je prispelo v prvih jutranjih urah — črnoobrojeno »Jutro«, je šinilo kakor električna iskra od ust do ust: »Radić je umrl.«

Priprost delavec, ki je šel ob rani uri na delo, je izrekel globoko besedo: »Milijoni mislijo po Radićevih naukih...« Potem mu je beseda zastala.

Zopet drugi je dejal: »Vsakih 100 let se rodi svetu tak mož, kakor je bil — Radić.«

Tretji: »Niso ga zastoj preganjali in po ječah mučili. Bali so se ga, ker je govoril resnico in oznanjal boj za pravico.«

In tako dalje čujemo komentarje, ki so nam porok, kako globoko je segal vpliv Radićeve besede. Le v vrstah klike, ki še drži v vajetih Slovenijo, je bilo opaziti sumljivo radost. Ne more nam vse v pero, kar se je čulo pred tablam »Slovenca«, ki je s par hladnimi besedami opravil svojo dolžnost ob žalostni, ves pošteno misleči svet pretresujoči priliki.

To so prvi vtisi ob črnem poročilu Radićeve smrti v Mariboru. — Razumljivo je, da je ves napredni živelj ta grozna vest zelo potrla. — Mnogo se jih je odločilo, da poromajo na aleči svoji grob, da položijo tam prisoje za trajno zvestobo v borbi za uresničenje tlej velikega pokojnika pod okriljem KDK.

Stefan Radić je mrtev! Stefan Radić — naj živi!

Sožalna brzajavka Oblastnega odbora SDS za mariborsko oblast.

Oblastni odbor SDS za mariborsko oblast je odposlal danes zjutraj sledečo brzajavko: »Poslovni odbor Seljačko-demokratske koalicije Zagreb. Oblastni odbor SDS za mariborsko oblast izreka povodom težkega udara, ki je zadela Hrvatsko seljačko stranko in celokupno Seljačko-demokratsko koalicijo s smrtjo našega voditelja Stepana Radića, najgloblje sožalje vodstvu HSS in rodbini velikega pokojnika. — Dr. Lipold l. r., predsednik.«

Gradbena akcija oblastnega odbora.

Na poslednji seji v torek 7. tm. je mariborski oblastni odbor dovolil večje kredite za mostove, regulacije vodč. i. dr. Oblastni odbor je sklenil zgraditi v Dobrni nov hotel s 50 sobami, ker so postali dosežani zdraviliški prostori pretesni. — Dovoljen je bil kredit 105.000 Din za štiri mostove v Medmuru in so bila odana tozadevna dela. — Okrajni zastop celjski dobi 16.000 D za popravilo mostu čez Bolsko, 40.000 Din pa je bilo dovoljeno za podaljšanje radnežanskega kanala v Prekmurju. — V kratkem pričnjo regulirati Pesnico in Žičnico.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 1. do 7. avgusta je bil prijavljen mariborskemu mestnemu fizikatu samo en slučaj občestnosti naalezljivih bolezni in sicer 1 slučaj tifusa.

Zapuščena deca

Pri železniških nesrečah je vedno ista strašna in sramotna slika: ponesrečenci se valjajo v deliriju zadnje groze in ne da se jim pomagati, ker na postajah ni lekov. Tudi ponesrečence življenja pušči družba ležati brez pomoči, ker nima zdravil topločutečega srca. Oni, katerim slučaj prizanese, se obrnejo v stran, da jim pogled na nesrečo ne bi kvaril veselja, miru in teka...

Strašna je brezobzirnost človeka do človeka, a se mnogokrat čuje v opravičilo: oba imata razum, odrasla sta, enake življenske pogoje imata — kar je malokedaj res — in če lahko eden dobro vozi, zakaj ne bi tudi drugi. Brezobzirni pa niso odrasli samo do svojih vrstnikov, temveč tudi do nežnih otrok. To je posebno žalostno in sramotno poglavje.

Celo Maribor, kateremu se rado pripisuje dobričevsko bistvo in obilježje, ima toliko slučajev velikih grehov nad deca, da spopade čutečega človeka groza. Tu so 10letni in še mlajši otroci, kojih bolezen izkoriščajo redniki kot vir dohodkov. Deček kakih 10 let, kost in koža in nekoliko pohabljen, se plazí do polnoči okrog gostiln ter berači. Tega ali kakega drugega takega reveža so že našli po polnoči spati kje na stopnicah ali v uličnem kotu. — »Premalo sem nabral, ne upam si domov!« — je bila pretresljiva izpoved malega reveža. Navajanje otrok k beračenju posebno cvete ob Sv. treh kraljih in Svečnic. To ni za dan, dva, temveč najmanj po dva meseca prej in po prazniku. So tudi ljudje, ki se od srca smejiijo otrokom, ki proti jutru izmučeni in opojeni od alkohola torkljajo po ulicah ter se pulijo za priberačen drobiž...

V to žalostno poglavje spadajo tudi otroci brez varstva. Često se najlejo sredi ulice brez vsakega varstva otroci, ki so komaj shodili. Da se lahko vsak hip ponesrečijo, ne mislijo ne redniki in ne premnogi, ki gredo brezbrizno mimo.

Policist mora pri vsej svoji težki službi igrati še pestunjo. Podnevi spravi otroka v dečji dom, kar včasih tudi ni ravno lahko. Kaj pa sredi noči? Kot edina streha preostane policijski zapor. Tu skrbijo za otroka kolikor se le da. Spravijo ga v pisarno, v jetničarjevo stanovanje ali pa vsaj v čisto celico, ki ostane vedno odprta ter skrbno nadzirana.

Dete se pri tem ne zaveda, da je v zaporu, zavedati bi se pa morala skupnost. Mesto bi moralo imeti vedno odprto zavetišče za zapuščeno, revno deca.

Z vodne ture Maribor — Beograd

Danes smo prejeli prvi glas od trojice športnikov (Vezjak, Petrovič in Ledvinka), ki so v nedeljo dopoldne odpotovali s čolnički po Dravi proti Beogradu. Ker je zanimanje občinstva za ta zlet znanih mariborskih športnikov pravejšnje, priobčujemo nekaj odlomkov iz pisma:

»Legrad, 6. avgusta. Tu v mojnjem kraju na meji Hrvatske in Madžarske smo mokri do kože morali pristati. Današnji dan je bil zelo naporen, včerajšnja udeležja po izredno lepa. Po lepi vožnji smo včeraj ob 12. zelo zadovoljni in veseli pristali v Ptuju... Ptujsko občinstvo se je zelo zanimalo za našo vožnjo in nas je prijazno sprejelo. Po nadaljnji lepi vodni poti smo dospeli zvečer v Vraždin ter prenočil v krasni vili »Bolha v senu«. Davi ob 6. nas je ob oblačnem dnevu sprejel tok Drave in ob pol 8. je že pričelo deževati. Nastala je nevihta in smo se imeli boriti z močnim vetrom in visokim valov. Izmučene in od mrazu drgetajoče nas je končno od daleč pozdravil cerkveni stolp legradski. — V Osjek prispemo najbrž v sredo dopoldne. — Pozdrave vsem Mariborčanom!«

Lajtersperk.

Pevsko društvo »Luna« priredi na praznik 15. avgusta na vrtu gostilne Požauko v Koških ljudsko veselico. Program obsega: petje, godba, ples in razno zabavo. Začetek ob 15. uri. Vstopnina 5 Din. Ako je dež, bo veselica 19. avgusta. Vabi odbor. 1513

Jadranaši,

v soboto 11. tm. pri Kosiču ob 21. uri sestanek. — Pevovodja. 1512

Schlüsselberg - ruska Bastilla

Moskovska revija »Zvezda« prinaša obširno studijo o tajnem oddelku v stari ruski trdnjavi Schlüsselburg. Ta trdnjava je v nekdanji Rusiji igrala isto ulogo in je bila ravno tako zloglasna, kakor v starem Parizu državna ječa Bastille. V obeh teh ječah so zapirali ljudi brez obsojbe in brez krivde samo radi tega, ker so bili napoti vladajočemu režimu in posameznim oblastnikom. Iz Schlüsselburga ni bilo lahko priti nazaj v svobodo. Jetniki so umirali v strašni ječi ali so zblazneli, ali pa so bili v najboljšem slučaju izgnani v Sibirijo, kjer so po dolgih letih težkega dela v rudnikih ali pa tudi iz ječ končno vsaj prišli med sibirske naseljence. Tajni oddelek Schlüsselburga se je nahajal v nizki sivi hiši, pred katero je bilo malo, pušo dvorišče, okrog pa močne barikade iz železnih drog in bodečih žic. Jetniki so živeli v napol temnih celicah ter niso imeli nobene zveze s svobodnim svetom. Niti rizičnega dela jim niso dali. Čitanje je bilo popolnoma izključeno. Stražarji so poznali jetnike samo po številkah. Imena je pozal samo poveljnik trdnjave.

Od leta 1852 do 1870 je bilo 22 jetnikov v tajnem oddelku. Osem od njih je bilo političnih osumljencev, šest jih je prišlo v ječo radi verskega prepričanja, trije so bili obtoženi navadnih prestopkov, za ostale se pa sploh ni vedelo vzroka strašne ječe. Vsi skupaj so preživeli v ječi 300 let. Svobodo so dočakali 4, zblaznelo jih je 11. drugi so pa v ječi umrli.

Med to nesrečno dvaindvajsetorico je bil mali plemič po imenu Kamienski. Njegov »zločin« je bil ta, da je med prebivalci svoje vasi kritiziral pretežke davke. Radi tega je bil v ječi šest let, dokler ni zblaznel. Blaznega so internirali v neki vojašnici in car Aleksander II. ni uslišal prošnje njegove matere, ki je želela sina k sebi.

Bivši šolski nadzornik Romanski je bil pa v tej ječi 18 let, ker je leta 1846 predložil grofu Konicinu osnutek ustave. Tudi ta nesrečnež je zblaznel. Cerkveni dostojanstvenik Leanov se je zameril cerkvenemu vodstvu in je bil radi tega v Schlüsselburgu zaprt 25 let. Njegovega tajnika Müllerja so izpustili, ko je zblaznel. Mož je bil avstrijski državljani in ko so avstrijska poslaništva po njem povpraševala, so dobivala odgovor, da je sam neznanokam izginil. Znani anarhistični filozof Bakunin je bil tudi šest let Schlüsselburški jetnik.

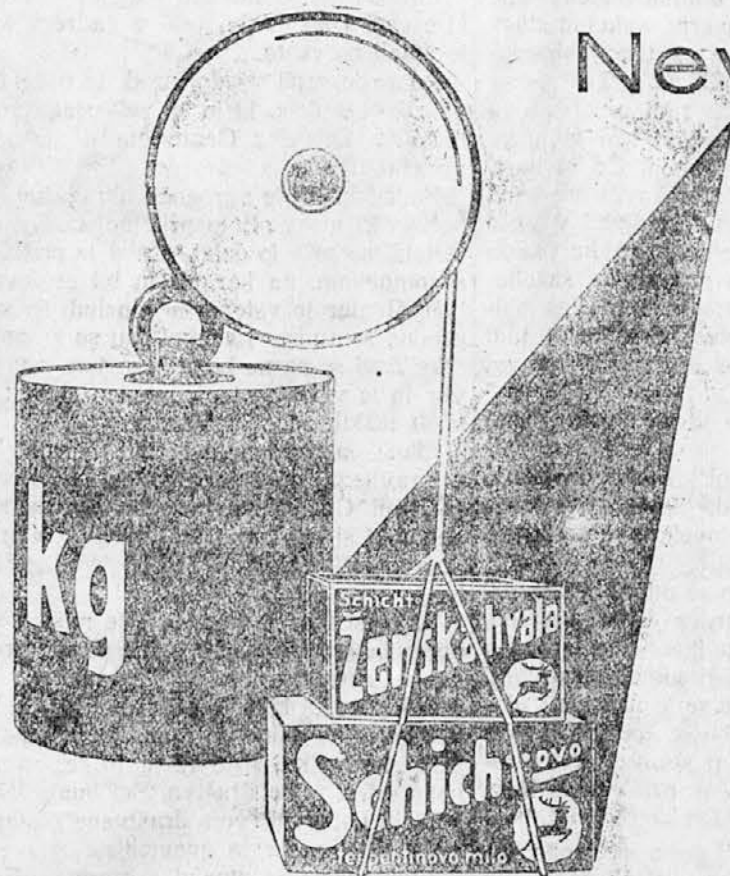
Najtežja usoda je doletela poljskega rodoljuba Valerijana Ljubljanskega, ki je bil od leta 1830 do 1870 zaprt v Schlüsselburgu, kjer je umrl v 86. letu starosti. Po 31. letih so mu sneli verige radi lepega vedenja.

Skoraj 20 let je prebil v Schlüsselburgu podpolkovnik Achenbrenner, ker je bil leta 1885 član neke revolucionarne organizacije. Ko je leta 1903 tedanji ruski vojni minister general Kuropatkin obiskal tudi trdnjavo Schlüsselburg, je izrazil željo, da bi posetil svojega zaprtega tovariša Achenbrennerja, ki se je bojeval z njim skupaj v Aziji. Poveljnik političnega oddelka jetnišnice je celo vojnemu ministru odbil to željo, češ, da je potrebno za to posebno dovoljenje od ministra policije. Tako vojni minister ni videl svojega nekdanjega bojnega tovariša. L. 1905 je bil Achenbrenner pomiloščen. Ta mučenik je dočakal visoko starost in je umrl lani v Moskvi.

Velika večina žrtev nekdanje ruske Bastille je pa svetu popolnoma neznan.

Pisatelj Edgar Wallace

avtor našega novega romana, ima za seboj burno-romantično preteklost, kakor še nekateri drugi slavni pisatelji. Na primer: Maksim Gorki in pokojni ameriški pisatelj Jack London. Wallace je bil najdenček, našli in odgojili so ga revni delavci londonskega predmestja. Šolo je le neredno obiskoval. Z 11. leti je prodajal po Londonu časopise. Par let pozneje je prišel na neko ribiško ladjo, s katere je pa utekel. Potem je bil prodajalec mleka, zidarski strežaj, pristaniški delavec, vojak in mornar. Na ladji je spisal prve svoje pesmi, ki so prišle slučajno v roke slavnega pevcu Arturu Robertsu. Ta

Neverjetna moč

je skrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo prepričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči preko noči, za izkuhanje pa je najbolje, če se vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

se je zavzel za mladega in nadarjenega mornarja ter ga priporočil visoko nabraženi in dobrotljivi dami mis Caldecot. Med angleško-bursko vojno je bil poročevalec raznih londonskih listov. Ker je radi stroge cenzure napadel lorda Kitchenerja, so ga izgnali. Podal se je v južno Afriko, kjer je preživel burno dobo med kolonisti in iskalci zlata. Polagoma se je preril v severo-afriška mesta, kjer se je zopet posvetil časnikarstvu. Povodoma nekaterih afer je ostro pisal in izganjali so ga iz ene kolonije v drugo. Ko se je vrnil v Anglijo, je osnoval književno založništvo, a je naglo skrahiral. V najtežjih časih so vzbudili veliko pozornost njegovi romani iz življenja v kolonijah, ki so mu omogočili, da se je popolnoma posvetil pisateljstvu.

U vlaku na križ pribit

Pretekli teden so doživeli na nekem berlinskem kolodvoru čudovito senzacijo. Z vlaka je pridiral k uradniku preplašen sprevodnik in mu javil, da visi v zadnjem vagonu v praznem kupeju na križ pribit neki možki. Uradnik in drugi, ki so slišali neverjetno vest, sicer niso tega takoj verjeli, vendar so stopili pogledat v zadnji vagon za tresočim se sprevodnikom. V kupeju se je nudil vsem strašen prizor: na tleh je ležal na posebnem križu pribit na rokah in nogah neznan možki. Se huje pa so se prestrašili navzoči, ko so hoteli dvigniti križ in človeka. Križani je sam snel roko s križa, izpulil z njo ostale tri žeblje in skočil živahno pokoncu. Križ, na katerem je ležal, pa je lepo zložil, ga vzel pod pazduho in šel na peron. Pri zaslišanju pred postajenačelnikom je izjavil mirno, da se imenuje Rihard Ulmer, bivši pomorski oficir, in da se je po vojni pričel pečati s proučevanjem fakirskih zmoglosti in da je v tem že toliko napredoval, da se lahko brez bolečin prebala z iglami in noži po svojem telesu. Tako si je na rokah in nogah napravil skozi in skozi vbodljaje in se pribijal na križ, kadar se mu je zljubilo. To pot se je pa na vlaku zato pribil na križ, ker je hotel obrniti nase pozornost občinstva, da bi mu pomagalo do zaslužka, češ, da je že delj časa brez posla. Pri nogah je imel listič s prošnjo, naj ga odnesejo na zrak, če bi ga našli ljudje onesvečenega...

Glorijola na dražbi

Sluga Napoleona, ki je leta 1814 za malo drobiža prodal star klobuk iz garderobe svojega cesarskega gospoda, si niti v sanjah ni mislil, da bo to obnošeno pokrivalo iz navadne klobučevine nekoč predstavljalo veliko dragocenost, za katero se puli mnogo reflektantov. Na dražbi umetnin in starijskih spominov so prodali tede dni star Napoleonov klobuk za okroglo 100.000 Din. Na isti dražbi se je prodalo tudi nekaj orožja, odlikovanj in listin iz Napoleonove dobe. Vseposvobod po svetu se plačujejo zelo visoke cene za vse stvarno malovredne spomine ve-

likih zgodovinskih osebnosti. Pozni potomci, ki so si iz preteklosti izbrali svoje ideale, smatrajo vsak predmet, ki je bil nekdanj v rokah velikega moža, za nekaj utrinek njegove gloriole. Visoke cene dosežejo pri vseh razprodajah starih v Parizu, Londonu in Berlinu tudi srednjeveške viteške opreme, odnosno njeni posamezni deli. Tako so pri zadnji razprodaji v Londonu prodali viteški meč iz leta 1460 za 30.000, viteški harniš, šlem in ščit pa za 180.000 Din.

Sport

VOJNO STANJE MED HAJDUKOM IN JUGOSLAVIJO.

Da se bo vsaj nekoliko poznalo politično nasprotstvo med Hrvatimi in Srbijanci tudi na mnogih drugih poljih medsebojnega občevanja, je bilo razumljivo. Manj razumljivo in prav nič športno pa ni stanje, ki je ustvarjeno po prvenstveni tekmi 29. julija v Splitu, ko je Jugoslaviji uspelo napram Hajduku iztisniti rezultata 2:2. Neposredno po tej tekmi nismo hoteli poročati o incidentih med igro, ker je pač bilo pričakovati, da se vse to v nekaj dneh pozabi. Vendar pa so bili poslednje dni sprejeti tako ostrski sklepi v Beogradu in Splitu, da moramo tudi mi obvestiti našo javnost o trenutnem položaju.

Jugoslavija je baje igrala v Splitu obupno surovo, sodnik g. Segedinski iz Subotice je vodil igro škandalozno pristransko v korist Jugoslavije. Kljub temu se je 400 glava publika brzdala bolj kakor je to običaj v vroči Dalmaciji. Ko je prišlo v prvem polčasu po krivdi sodnika in vratarja Jugoslavije do incidenta, je, kakor poroča športski list, neki srbski podporočnik zakričal vojakom, ki so bili brezplačno na tekmi: »Čisti vse! Bodala ven!« Neki igralec Beograjecan pa je zaklical: »Brez vojske ne igramo dalje!« Igralec Hajduka pa mu je odvrnil: »Vj niste brez vojske in žandarjev niti v parlamentu! Če bi imeli čisto vest, ne bi klicali pomoči!« Po tekmi je še dostavil neki Beograjecan: »Mi smo ponosni na našega nacionalnega junaka Punišo Račića, ki je položil svoje življenje na oltar domovine!« Na take vzklie tudi Splitčani niso molčali. Po tekmi so neki gledalci naravnost prostaško žalili sodnika.

Najhuje pa je prišla šele naslednje dni, ko so pričeli beograjski listi objavljati tako nesramne izpade proti Splitčanom, da se to ne da z ničemer upravičiti. Nešteti težki žaljivki na naslov Hrvatov, kakršnih ne pozna naš besedni zaklad, radi njihove ordinarnosti ne moremo tu ponavljati.

Jugoslavija je sklenila, da bo dve leti bojkotirala Hajduk; uprava Hajduka pa se je odločila, da za vedno prekine vse sportske stike z Jugoslavijo, ki za Splitčane sportski sploh ne obstoja več. Dalje bo Hajduk tožil urednika beograjske Pravde in igralca Jugoslavije Jovanovi-

ća, ki je prvega tajnika Hajduka udaril s pestjo po čelu, a tudi »Vreme« bo klicano na odgovor radi svojega poročanja.

Ceprav je medsebojno sovraštvo nasprotnikov, kot je videti, doseglo že kulminacijo — vendar upamo, da se bo sportskim forumom posrečilo ublažiti neznosne razmere v nogometu.

ISSK Maribor — nogometni odsek.

Danes v četrtek lahkoatletski trening vseh nogometašev, točno ob 18! Udeležba obvezna. Jutri v petek trening na dva gola. Po treningu sestanek in volitev kapetanov vseh moštev. — Načelnik.

SK Železničar v Ljubljani.

Mariborski SK Železničar prične jesensko nogometno sezono z gostovanjem izven Maribora. V soboto in nedeljo odigra namreč prijateljsko tekmo s Hermesom in Ilirijo v Ljubljani.

Suspenzija Saška ukinjena.

Na predvčerajšnji seji je JNS ukinil suspenzijo Saška, verificira prvenstveno tekmo 3:2 za BSK in izročil igralca Saška Topijanca in Götza kazenskem odboru. Prvenstvene tekme, ki jih ima odigrati še Sašk, se pa kljub temu najbrž ne bodo vršile, ker so bile celo one že odigrane visoko deficitne.

Anulirana tekma Gradjanski—Hašk.

Nedeljska nogometna tekma za prvenstvo države, odigrana v Zagrebu med Gradjanskim in Haškom, v kateri je zmagal Gradjanski 4:3, je bila po JNSu anulirana, »ker ni bila odigrana regularno in ker je dobila poslednjih deset minut značaj neresne igre. Nova tekma se ima odigrati na igrišču Haška v Maksimiru z istim sodnikom.«

Sokolstvo

V Ljutomeru

se vrši dne 12. t. m. nastop Sokolskega društva, o priliki proslave 25letnice. Na predvečer bo svečana akademija. Vse brate in sestre pozivamo k čim šte. Najboljši udeležbi. Telovadci odhajajo iz Maribora, Glavni kolodvor v soboto ob 16.20. Ostali bratje, sestre in drugo občinstvo se lahko posluži vlaka, ki vozi v nedeljo ob 5.35 z glavnega kolodvora. Vožnja je polovična, ter stane tja in nazaj Din 28. Udeležba v krogih

Sokol v Studencih

priredi na praznik 15. tm. svoj društveni nastop, na kar opozarjamo vsa bližnja sokolska društva, kakor tudi drugo napredno javnost.

Pravi razlog?

— Še vedno niste poročen? Saj ste se že tako resno pripravljali na ženitev!

— Iz one moke ni bilo kruha. Moj bodoči tast je imel silne zgube na borzi in nisem hotel, da bi bil še hčerko zgubil...

Edgar Wallace:

Žaba z masko

(The-Fellowship with the Frog.)

»Strašno sem star,« je dejal Dick. »Enaintrideset.«

»Enaintrideset?« je zaklicala Ela ter zarudela. »In govorila sem z Vami kakor s kakim dečkom.«

»Mislite si,« je odvrnil resno, »da sem tak v bistvu, četudi zasledujem tatove in morilce ter vse slabe ljudi. Pri državnem pravdnikstvu sem namreč podravnatelj.«

Nož je padel Bennetu iz rok, njegovo lice je obledelo.

»Gordon! Richard Gordon,« je dejal votlo. Za trenutek so se srečale oči obeh mož. Jasne modre in ugasele.

»Da, to sem jaz,« je dejal Gordon, »in mnenja sem, da sva se že nekje srečala.« Ugasele oči niso oživele. John Bennetov obraz je bil hladen nalik maski. »Upajmo, da ne poklicno,« je dejal in to je zvenelo nekako izzivalno.

Ves čas na povratku v London je Dick napenjal svoj spomin, a ni mogel Johna Benneta z nobenim dogodkom spraviti v zvezo.

2.

»Združeni Maitlandi« so iz malih poslov v kratkem času zrasi do velikega razmaha. Maitland je bil postaran mož patriarhalčne zunanosti in redkih besedi. Brez vsake protekcije je prišel v London in na trdnem je že bil, predno je London prav zvedel za njegovo eksisten-co.

Dick Gordon je videl spekulanta prvič, ko je čakal v veži njegove palače. Mož je bil srednje postave, močno zraščeno, z brado do prs in z očmi skoraj skritimi pod gostimi belimi obrvmi. Počasnih in težkih korakov je prišel iz velike pisarne, kjer je delalo kakih dvajset uradnikov. Pogledal ni ne na desno, ne na levo, stopil je v lift ter izginil.

»To je naš stari. Ali ste ga že kdaj poprej videli?« je vprašal Rav Bennet, ki je prišel za trenutek iz pisarne, da pozdravi obiskovalca. »Častivredna starina je to, samo trd je kakor blagajniška

vrata. Še z dinamitom ne bi dobili denarja od njega. Filo dobiva malenkostno plačo, ki bi bila primerna kakemu slugi, ne pa tajniku. Filo je pa tako dobrodušen, da se nad tem niti ne jezi.«

Gordonu je bilo neprijetno. Njegova navzočnost v Maitlandovi hiši ni imela nobenega pravega povoda. Če bi hotel biti odkritosrčen, bi moral reči mlademu možu: »Neumno sem se zaljubil v Vašo sestro. Vi me ne zanimate, rabim vas pa kot posredovalca in pomočnika zaželjenega svidenja. Radi tega sem Vas obiskal in bi bil pripravljen spoznati tudi Vašega prijatelja Fila, čeprav bi me od srca dolgočasil.«

Mesto vsega tega je pa dejal: »Zakaj mu pravite tako?«

»Ker je star filozof. Njegovo pravo ime je Filip. Vsi ljudje so njegovi prijatelji, on je sploh človek, s katerim se vsakdo rad sprizajni.«

V tem trenutku so se odprla vrata sosedne pisarne in Gordon je takoj uganil, da je plešasti, dobrodušni mož srednjih let, ki se je pojavil, predmet razgovora. Njegovo okroglo lice se je nabralo v dobrodušen smehlaj, ko je opazil Raya. Slugi je izročil nekaj spisov ter pristopil. »To je Gordon,« je predstavil Ray, »in to moj prijatelj Johnson!«

Filo je toplo stisnil ponudeno roko. Izraz topel je bil kakor nalašč za bistvo gospoda Johnsona. Celo Gordon, ki se ni tako lahko vdal tujim vplivom, je podlegel neposrednemu vtisu njegove prijaznosti.

»Vi ste gospod Gordon od državnega pravdnikstva. Ray mi je pravil,« je dejal. Veselilo bi me, če bi nekega dne prišli in zaprli našega starega. Od vseh ljudi, kar jih poznam, bi ta gotovo najbolj zaslužil Vašo pozornost. Sedaj pa moram takoj iti, ker je danes posebno slabe volje. Človek bi si mislil, da skačejo žabe za njim.«

Gospod Johnson se je sam najbolj smejal svoji šali. Veselega obraza se je odstranil.

»Sedaj moram pa tudi jaz oditi,« je dejal Ray. »Zahvaljujem se Vam, da ste izpolnili svojo obljubo ter me obiskali. Rad bi šel enkrat z Vami na sprehod. Tudi moja sestra bi gotovo rada šla, saj

ne pride dostikrat v mesto.«

Poslovil se je nekako hlastno in razstreseno. Dick je bil tudi v zadregi, ko je stopil na cesto.

Ko se je vrnil v svoj urad, je našel tu policijskega šefa, ki je bil zelo slabe volje. »No, kaj je z Genterjem?« ga je vprašal.

Policijski šef je zgrbančil obraz, kakor bolnik, ki mora piti neprijetno medicino. »Utekli so mi,« je dejal. »Žaba je prišla z avtomobilom, na kar nisem bil pripravljen. Genter je vstopil in odpeljali so se, predno sem prav razumel, kaj se je zgodilo. Zanj se pa ne bojim, ker ima revolver in je vztrajen ter pogumen človek v vseh težkih zadevah. Vendar —«

»Tudi na avtomobil bi bili morali biti pripravljeni,« je dejal Gordon. »Če ste smatrali Genterjevo poročilo za utemeljeno, bi si bili lahko tudi mislili, da pridejo z avtomobilom. Sedite, Wellingdale.«

Sivolasi mož je ubogal. »Ne mislim se opravičevati,« je dejal, »žabe so me prekanile. Prej sem imel vse za šalo.«

»Mogoče bi bilo še sedaj boljše, če bi vzeli vse za šalo,« je menil Dick ter si prižgal smodko. »Najbrž je to res samo neko noro, tajno društvo. Saj imajo lahko tudi potepuhi svoje društvene sestanke, lokale, gesla in znamenja.«

Wellingdale je zmajal z glavo. »Rekordov zadnjih let ne smemo pozabiti. Vsak drugi cestni razbojnik, ki ga ulovimo, ima tetovirano žabo pod laktom. Tetoviranje je sicer navada lopovov nizke mentalitete, a zakaj ravno žaba in vedno zopet žaba? Imamo tudi serijo najneprijetnejših zločinov. Najprej napad na ameriško poslaništvo, potem slučaj predsednika Northern Trading Co., ki je bil ubit s kijem. Velik požar, ko je zgorelo za 4 milijone funtov gumija. Zločinci so zanetili skladišče na vseh koncih in krajih. Dva smo ujeli in oba sta imela žabe nalik Indijancem, ki nosijo totem svojega plemena. Bila sta bivša kaznjenca in eden je dejal, da je delal po navodilih. Drugi dan je vse svoje izjave preklical. Še nikdar nisem videl takega človeka. Še duca slučajev bi Vam lahko naštel. Tudi to Vam je znano, da Genter že dve leti zasleduje žabe. Ne veste pa, kaj je moral prestat v tem času. Križem dežele je pohajkoval, v jarkih je spal, s potepuhi se je družil ter tudi kradel z njimi. Ko mi je pisal, da je dobil stike z organizacijo žab, sem mislil, da homo prišli na čisto. Ko se je Genter

vrnil v mesto, sem vedno pošiljal straže za njim. Današnje jutro me je pa zelo potrl.«

Gordon je odprl predal svoje mize, vzela iz nje usnjeno mapo ter začel pregledavati spise. Skrbno jih je ogledoval, kakor da jih vidi prvič. Bili so to zapiski z ujetniki od par let nazaj. Bile so tudi slike tetoviranih rok. Zaprl je mapo ter jo zopet položil v predal. Nemo in zamišljeno je obsedel. Senca je legla na njegovo čelo. »Žabe so vedno tetovirane pod levim zapestjem, malo poševno in vedno je mala pika pod njimi. Ali se Vam to ne zdi čudno?« je zamišljeno vprašal policijskega uradnika. Ta v tem ni videl nobene posebnosti.

3.

Mračilo se je že, ko sta dva potepuha, ki sta obkrožala vas Morby, prišla na glavno cesto. Pot okrog vasi je bila neprijetna, kajti dež, ki je lil ves dan, je spremenil polja in travnike okrog vasi v pravo močvirje.

Prvi potepuh je bil velik, neobrit in raztrgan. Nosil je oguljeno rujavo suk-njo, zapeto do brade, na glavi pa zmečkan klobuk. Tovariš, četudi močan in širokopleč, je izgledal majhen in slaboten napram njemu. Ko sta korakala po blatni cesti, nista spregovorila niti besede. Manjši se je večkrat ozrl naokrog kakor da se boji zasledovalcev. Enkrat je svojega velikega tovariša zgrabil za roko ter ga potegnil za seboj za živo mejo ob cesti. Komaj sta se skrila, je že pridrvel mimo avtomobil, da je blato škropilo daleč naokoli. Potepuha sta se vrnili na cesto, katero sta pa kmalu zapustila ter jo ubrala na desno preko polja.

»Tako sva na mestu,« je zamrmral manjši, večji je pa prikimal. Pri vsej svoji brezbriznosti so njegove oči posnele vsako podrobnost scenerije! Samotno, skednju podobno poslopje na obzorju, grofija Essex, kakor se je dalo sklepati iz tablice na avtomobilu, ki je pridrvel mimo, neobdelana zemlja, slabo obhojena steza, ki vodi najbrž do kake apnenice ali pa do kamnoloma. Ob stezi se vidi tudi vozna sled, ob njej je pa na drugo tablico z napisom, ki se v mraku težko bere. Razločil je samo eno besedo: apno. — Lahko bo vse to pozneje ugotoviti. Edina nevarnost bi bila velika premoč žab. Previdno je privlekel izpod sukne brovning ter ga vtaknil v zunanji žep. Pomoči ni in je tudi ni pričakoval.

Mali oglasi

Mali oglaševalci, ki želijo v poročila in seccijalne nemene občin: vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Zaneta, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

Kupim
vagon ječmenove ali ovsene prešane slame, ter 5 vagonov suhih borovih cepanic. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Takojšno gotovino«. 1504

Damski čevlji
se je izgubil ali nekje v trgovini pozabil. Najditelj naj ga blagovoli proti nagradi oddati v Vinski hram, Vetrinjska ulica 2. 1502

Sivani sandali in čevlji
se vam podplatijo najceneje in najhitreje v mehanični delavnici Vrtna ulica št. 8.

Kuharja ali kuharico
išče Velika kavarna v Mariboru. 1500

Rožnata foulard svila
za poletne obleke od 68 Din naprej pri J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17.

Upokojenec
išče mali zaslužek. Naslov pove uprava lista. 1506

NI VSEENO

katero znamko kolesa si kupite. Vedeti morate, da so kolesa po Din 2300.—, 1600.— in 1000.—. Varujte se najcenejših koles ker se podražijo vsled popravil.

Kupite samo **STEYR-WAFFENRAD** z dve letnim jamstvom.

Glavno zastopstvo in zaloga 3107

Bogomir Divjak, Maribor, Glav. trg 17

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Morske ribe

se dnevno pečejo edino v „Prvi dalmatinski kleti“ Maribor, Mesarska ulica 5

kjer se tožijo tudi najboljše in pristna dalmatinska vina

Za obilen obisk se priporoča 1514 **Povodnik**

Vozni red veljaven od 15. maja

Prihod in odhod osebnih vlakov v postaji Maribor gl. kol.

Prihod vlakov v Maribor gl. k.			Odhod vlakov iz Maribora gl. k.		
Vrsta vlaka	Prihaja iz	ob uri	Vrsta vlaka	Odhaja v	ob uri
brzi	Zagreb	0:35	brzi	Avstrijo	0:45
•	Wiena	1:15	•	Ljubljano	1:45
•	•	2:25	•	Zagreb	2:50
•	Ljubljano	4:01	•	Avstrijo	4:45
brzi	•	4:15	potniški	Zagreb	5:20
potniški	Čakovca	6:28	•	Čakovce	5:35
•	Poljšan	7:31	•	Prevalje	5:40
•	Dravograd	7:38	•	Avstrijo	6:25
•	St. Ilja	7:42	•	St. Ilj	6:40
•	Avstrije	8:14	•	Čakovce	8:24
•	Čakovca	9:10	•	Ljubljano	9:20
•	Ljubljano	9:37	•	Avstrijo	9:25
•	•	11:52	•	Falo	10:30
•	Falo	11:58	•	Ormož	10:40
•	Avstrije	12:32	•	Avstrijo	13:10
•	Prevalja	12:53	•	Prevalje	13:20
brzi	Avstrije	13:53	•	Ljubljano	13:25
potniški	Ormoža	14:40	•	St. Ilj	13:30
brzi	Zagreb	14:51	brzi	Ljubljano	14:35
•	Ljubljano	15:02	•	Zagreb	14:35
•	St. Ilja	15:11	•	Avstrije	15:37
potniški	Ljubljano	16:34	potniški	Čakovce	16:18
•	Avstrije	18:20	•	Falo	17:10
•	Čakovca	18:21	•	Ljubljano	17:20
•	Falo	18:41	•	Prevalje	18:34
•	St. Ilja	20:31	•	St. Ilj	18:45
•	Prevalja	21:—	•	Pragerske	19:20
•	Avstrije	21:34	•	•	20:—
•	Čakovca	21:47	•	Čakovce	21:06
•	Ljubljano	22:—	•	Ljubljano	23:25

ORANŽADA PATRIA

Citronada in Mandarinka „Patria“ so najfinejši naravni sadni sok. Stalna zaloga je pri **JAKOBU PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 19**

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov. XVI

Na drobno! Na debelo!